

Fokozzuk a hadtáptiszti káderek kiképzését

*Irta I. Golusko vezérezredes,
a Szovjetunió Fegyveres Erői hadtápjának törzsfőnöke*

(Megjelent a „Til i Sztabzsenyije” c. folyóirat 1979. 10. számában)

Ellentétben a múlt évvel a hadtáp katonai tanintézetekben az új kiképzési év sokkal szervezettebben és nagyobb lendülettel kezdődött. A kiképzési folyamat felépítését és menetét a katonai tanintézetek működésének minden területét nagymértékben befolyásolta az SZKP KB-nak és a Szovjetunió Minisztertanácsának „a főiskola további fejlesztése és a szakemberek képzése minőségének növelése” c. határozata. Ez a fontos okmány – még egy bizonyítéka annak, hogy pártunk és kormányunk állandóan gondoskodik a káderekről, azok kiképzéséről, kommunista és szellemi neveléséről. Ez az okmány új korszakot jelent a főiskolának a fejlett szocialista társadalom követelményeinek megfelelő fejlesztésében.

A rohamos műszaki-tudományos haladás viszonyai között folyamatosan fokozódnak a szakemberek, köztük a katonai szakemberek ismeretkörével szembeni követelmények, nő azok szakmai kiképzésének szerepe.

V. I. Lenin az eredményes vezetés előfeltételének tartotta a magas fokú szakmai kiképzést. „... Ahhoz, hogy vezethessünk – mondotta – szakértőnek kell lenni, teljesen és pontosan kell ismerni a termelés feltételeit, a termelés technikáját, megfelelő tudományos végzettséggel kell rendelkezni.”

Mindezeknek figyelembevételével kezeli a párt a káderek kiképzésének és átképzésének megszervezését, követ el mindent annak érdekében, hogy növekedjen azok elméleti színvonala, mélyreható legyen tudásuk, hogy azok elsajátítsák a tudomány és a technika legújabb vívmányait, jártasságokra tegyenek szert a termelés irányításával és a vezetéssel kapcsolatosan.

Az akadémiák és a tiszti iskolák egész vezetői és professzorai, előadói állománya tevékenysége napjainkban az összes szakemberek kiképzése minőségének javítására irányul, aminek sokoldalú jellemzése megtalálható L. I. Brezsnyev elvtársnak „A lenini utakon” c. könyvében. „A szovjet szakember napjainkban – olvashatjuk e könyvben – olyan ember, aki jól elsajátította a marxi-lenini tanítás alapjait, világosan látja a párt és az ország politikai céljait, nagy tudományos és szakmai műveltséggel rendelkezik, tökéletesen ismeri saját szakmáját.

A szovjet szakember napjainkban olyan hozzáértő szervező, aki képes gyakorlatban alkalmazni a munka tudományos szervezésének elveit, tud dolgozni az emberekkel, értékeli a kollektív tapasztalatot, hallgat az elvtársainak véleményére, kritikusan értékeli az elért eredményeket.

És végső soron a modern szakember nagy műveltségű és nagy tudású ember, összességében az új szocialista társadalom igazi értelmisége.”

Az SZKP KB és a Szovjetunió Minisztertanácsa „A főiskola további fejlesztése és a szakemberek képzése minőségének növeléséről” c. határozata gyakorlati megvalósításának érdekében a hadtáp katonai tanintézetek parancsnoka, politikai osztályai, egész professzori, előadói állománya megvitatta az ezen okmányból fakadó feladatokat a tanszékeken, a fakultásokon, a kiképző alegységeknél, az akadémiák és tiszti iskolák tanácsainak ülésein, konkrét tervek készített a párt és a kormány utasításainak maradéktalan és időben történő végrehajtására.

A katonai szakemberek kiképzésének megjavításához mindenekelőtt korszerűsíteni kell a kiképző-nevelő munkát, aminek az a célja, hogy felvértezze a hallgatókat és a növendékeket megfelelő szakmai ismeretekkel és jártasságokkal, magas fokú erkölcsi-politikai és harci tulajdonságokkal, kialakítani azokban a marxista-leninista világnézetet, az eszmei meggyőződést, a párt és a nép ügye iránti határtalan ragaszkodást, a katonai kötelességgel szembeni hűséget.

A katonai tanintézetek végzős hallgatóinak vonatkozásában a marxista-leninista világnézet bázisul szolgál a társadalmi élet folyamatainak, a fegyveres harc törvényeinek és tendenciáinak, a hadügy fejlődése törvényszerűségeinek, a gazdaság által a háborúban elfoglalt szerepének és helyének tudományos megértéséhez. Ez a világnézet a tisztek eszmei-pszichológiai szilárdságának az eszmei magját képezi, meghatározza azok napi tevékenységének a normáit. „A marxista-leninista tanítás – hangsúlyozza L. I. Brezsnyev elvtárs – bármelyik profilú szakember ismereteinek az alapja, az elidegeníthetetlen része.”

A marxizmus-leninizmus mélyreható tanulmányozása közvetlenül kihatással van a hallgatók és a növendékek által szolgálati kötelmeik végrehajtásáért érzett felelősségre, közvetlenül befolyásolja azok öntudatának alakulását, hozzájárul ahhoz, hogy azok gyorsan kvalifikált szakemberekké váljanak.

A forradalmi elméletnek, a párt politikájának ismerete – olvashatjuk az SZKP KB-nak „Az ideológiai, politikai nevelőmunka további javításáról” c. határozatában – a szovjet emberek meggyőződésévé, a kommunizmusért, az idegen ideológia bármilyen megnyilvánulása ellen harcoló rendíthetetlen harcos aktív életfelfogásává, a fejlett szocializmus aktuális problémáinak megoldásával kapcsolatos tevékenység vezérfonalává kell, hogy váljon.

A hadtáptiszt szakmai kiképzése számtalan összetevőből áll. Közülük a legfontosabbak a széles körű katonai és szakmai ismeretek, a szilárd gyakorlati jártasságok, a szervezői képesség, az alárendeltek oktatásának és nevelésének ismerete. Meg kell jegyezni, hogy a hallgatók és a növendékek elméleti ismereteinek színvonala emelkedett.

Azok továbbképzésének érdekében a lehetőségek azonban még koránt sincsenek kimerítve. Jelentős tartalékok vannak az előadások tudományos színvonalának növelésében, a hallgatók és a növendékek szemináriumi foglalkozásainak és egyéni tanulásának aktivizálásában. Törekedni kell arra, hogy az előadások problémacentrikusak legyenek, tükrözzék az elmélet és a gyakorlat aktuális kérdéseit, a társadalmi és a műszaki-tudományos fejlődés legújabb vívmányait, elősegítsék az elmélyült önképzési munkát.

Az előadások tudományos jellege és problémacentrikussága a jelenségek és a folyamatok lényegének az előadó általi világos és érthető módon történő magyarázása, azoknak aktualitása és kölcsönös összefüggése alkotó gondolkodásra, a tanulmányozott tárgykör aktív megismerésére ösztönzi az embereket.

A hadtáp katonai tanintézetekben nem kevés a nagy tekintélynek örvendő előadók száma. Azok alaposan ismerik feladataikat, nagy tudományos felkészültséggel rendelkeznek, világosan meg tudják magyarázni a bonyolult elméleti problémákat, be tudják vonni a hallgatókat a tudományos munkába. A pedagógiai művészet igazi mestereinek nevezhetjük A. Belkin, Ju. Rudo, G. Dorofjev, F. Ivanykovic, I. Peregudov, Ju. Kuznyecov, V. Szkorik stb. tisztüket.

A kiképző-nevelői munka minőségének növelésében fontos szerepet játszanak a honvédelmi miniszterhelyettes, a Szovjetunió Fegyveres Erői hadtápfőnöke és helyettesei, a Honvédelmi Minisztérium fő- és központi csoportfőnökei, továbbá a professzori-előadói állomány végzős hallgatók és növendékek előtti rendszeres a hadtáp és szolgálati ágai állapotával és fejlesztése távlataival, azok technikai felkészültsége korszerűsítésével kapcsolatos felszólalásai.

A tanintézetek sokoldalú ellenőrzése azt bizonyítja, hogy a tanszékek nagy figyelmet fordítanak az előadások módszerei minőségének javítására és ebben a vonatkozásban jelentős eredményeket értek el. Előfordulnak azonban még esetek, amikor az ismert igazságokat a tankönyvek és segédletek anyagai megismételik, hiányoznak a csapatok életéből és gyakorlatából vett példák. A felsorolt hiányosságok előfordultak V. Csudinov, V. Polovinko, A. Malkov előadóknál. Előadásaik egyrésze megalapozatlan, gyakran elavult műszaki tudományos adatokat tartalmaztak, azok kellő értékelése, jelentőségének feltárása nélkül.

Nem mindegyik szemináriumi foglalkozás vált az elméleti ismeretek rögzítésének, a hallgatók és a növendékek alkotó gondolkodás módja kialakításának formájává. Arra kell törekedni, hogy a szemináriumok elméleti viták formájában foyllanak le, hogy a felmerült kérdéseket alkotó szemszögből vitassák meg. Az előadó törekedjen a hallgatóknál mélyreható, szilárd ismeretekre, a pontos és világos fogalmazásra, a bizonyítékoknak érvekkel való alátámasztására, az anyag szabad elsajátítására.

A gyakorlati foglalkozásokon az előadók nem mindig követelik meg a növendékektől és hallgatóktól az egyes munkára megszabott normatívák betartását. Pedig hát a jövő tisztjeinek a csapatoknál meg kell majd tanítani beosztottaikat azok végrehajtására. Ezen feladat eredményes megoldásának érdekében a foglalkozásvezető személyes példát mutasson az egyes fogások, vagy tevékenységek végrehajtásában.

A végzős hallgatók és növendékek gyakorlati jártassága ez évi államvizsgák alatti ellenőrzésének eredményei azt bizonyítják, hogy gyakorlati, különösen azonban a tábori kiképzés elmarad az elméletitől. A végzősök egyrésze nem megfelelő szervezői készségről tett tanúságot.

Az előadóktól gyakran hallhatjuk azt, hogy a katonai tanintézet csak a szükséges elméleti kiképzést adja meg a hallgatóknak, tovább pedig maga az élet tanítja meg arra azt. A gyakorlat csak az intelligens és sokoldalúan képzett tiszt ismereteit bővíti.

Vizgára megfelelő elméleti ismeretekkel és gyakorlati jártasságokkal kell menni. Ennek figyelembevételével a kiképzést meg kell szervezni, hogy az évközi- és az államvizsgákon valamennyi hallgató és növendék az elméleti rész ismeretein kívül jól tevékenykedjen a gyakorlatban a terepen, a vezetési pontokon, a technikán és az objektumokon, vagyis tudását mutassa be a csapatok mindennapi életével kapcsolatos feladatok végrehajtását illetően is.

Ezzel kapcsolatosan szeretném kihangsúlyozni a hallgatók és a növendékek önálló munkája és tevékenysége fejlesztésének fontosságát.

A tapasztalat azt bizonyítja, hogy az akit nem tanítottak meg az önképzésre, általában nem rendelkezik szilárd és alapos ismeretekkel. Azok az ismeretek, amelyeket csak abból a célból szereztünk meg, hogy a beszámolókat és a vizsgákat leadhassuk, a gyakorlatban felületeseknek bizonyulnak és gyorsan el is felejtődnek. És ellenkezőleg, az elméleti ismeretek hosszú időn át a továbbfejlődés alapjául fognak szolgálni a végzős számára, ha azokat képletesen szólva kemény munka árán szerezte meg. Ezért képezi a kiképzési-nevelői folyamat egyik legfontosabb feladatát az, hogy még a katonai tanintézet falai között megtanítsuk őt az irodalom önálló tanulmányozására, ismereteinek és tudásának rendszeres megszokozására, azoknak a napi tevékenység alatti alkotó alkalmazására.

Ebben a vonatkozásban fontos helyet foglal el a csapatgyakorlat. A hadtáp katonai tanintézetek annak megszervezésében és levezetésében gazdag tapasztalattal rendelkeznek. Igen eredményes a Volszki és a Gorkij-i hadtáp katonai főiskolák növendékeinek a csapatgyakorlata. Ezt olyképpen érik el, hogy az egységeknél és az alegységeknél, az, időben egybeesik az olyan felelősségteljes kiképzési és gazdasági rendszabályok végrehajtásával, mint a harcsook hadtápbiztosítása a táborig viszonyok között, az anyagi bázis felkészítése a télre, a burgonya és a zöldségfélék beszerzése, a téli ruházat viseléséről a nyári ruházat viselésre való áttérés stb.

A növendékek csapatgyakorlata a gazdasági év végére van betervezve. Ezért azok aktívan részt vesznek a leltározásban, az elszámolási okmányok elkészítésében, a kiképző anyagi bázis előkészítésében, a hadtáp középkaderek foglalkozásainak megszervezésében és levezetésében stb. Mindez hozzájárul ahhoz, hogy a csapatgyakorlaton résztvevő ne csak rögzítse elméleti ismereteit, hanem jártaságra tegyen szert a szolgálati ág rendszabályainak foganatosításában.

Nagy jelentősége van a csapatgyakorlat módszertanilag helyes irányításának. Minden hallgatói csoporthoz tapasztalt előadókat kell kijelölni, akik a helyszínen ellenőrzik az egyéni feladatok hallgatók általi végrehajtását, konzultációkat tartanak, értékelik azok tevékenységét, tanáccsal és munkával segítik azokat.

A csapatgyakorlat hatékonysága és minősége további növelésének céljából szükségessé válik a kiképzési folyamat bizonyos átalakítása azért, hogy a növendékeket az alakulathoz való elutazás előtt felvértezzük szakmai, elméleti ismeretekkel. Javítani kell az egységparancsnokok hadtáphelyettesei és a megfelelő szolgálati ág-főnökök részéről való ellenőrzések levezetését.

A csapatgyakorlatok eredményeit, az egységparancsnokok véleményét részletes elemzésnek kell alávetni, hogy a következő kiképzés folyamán idejében ki lehessen küszöbölni a jövő tisztjeinek kiképzésében fellelhető hiányosságokat.

A kiképző- és nevelői munkának színvonala jelentős mértékben függ a professzori-előadói állomány módszertani hozzáértésétől. Ez a képzés napjainkban igen aktuálissá vált. Az utóbbi évek során nem kevés tiszt került a csapatoktól előadói munkára, akiknek döntő többsége magas fokú elméleti felkészültséggel és a hadtápszerveknél folytatott gyakorlati tevékenység gazdag tapasztalataival rendelkezik.

Az élet azonban azt bizonyítja, hogy a katonai tanintézet előadójának számára ez nem elegendő. Az oktatáshoz és a neveléshez tökéletesen ismerni kell a különböző foglalkozások levezetésének metodikáját, a katonai pedagógia és pszichológia alapjait.

Ezzel kapcsolatosan bővíteni kellett az előadók kiképzését a továbbképző tanfolyamokon, aktivizálni kellett a módszertani munkát közvetlenül a hadtáptiszti iskolákon. Napjainkban nagyon sok tiszti iskolán jól felszerelt módszertani kabinetek működnek, rendszeresen tartanak oktató-módszertani összevonásokat és konferenciákat, tantárgyi és módszertani bizottság értekezleteket. A tanszékeken élénkebbé vált a módszertani munka.

A kiképzési folyamat, továbbá a csapatok élete és gyakorlata közötti szorosabb kapcsolat biztosításának céljából nagy jelentősége van a professzori-előadói állomány csapatgyakorlatának, továbbá annak, hogy azok aktívan kivegyék részüket a csapat- és hadműveleti-harcászati foglalkozások, bemutató hadtápgyakorlatok levezetésében, a csapatok ellenőrzésében.

A szakemberek kiképzése minősége növelésének céljából korszerűsíteni kell az akadémiák és a tiszti iskolák első évfolyamaira beiskolázandó kontingens kiválogatásának rendszerét, javítani kell a szakmai tájékozottságot.

Ahhoz, hogy valaki jó hadtáptisztté váljon, nyilvánvalóan nem elegendő a szakma helyes kiválasztása és a jó tanulás, hanem még megfelelő hajlammal is kell rendelkezni. A hadtáptiszti iskolákra kerülő érettségizetteknel ezeket a hajlamokat felismerni nagyon nehéz feladat. Egyes felvételi bizottságok, amikor döntenek az egyes jelöltek felvételéről, előnyben részesítik a felvételi vizsgákon összegyűjtött pontszámokat. Kétségtelen, hogy a magas pontszámok – az alkalmasság bizonyítéka. Azok azonban csak akkor járulnak hozzá az eredményes tanuláshoz, ha a fiatal őszintén vonzódik a jövődi szakmájához.

A hadtáptiszti szakma nem könnyű és távolról sem mindig romantikus szakma, nagy volumenű anyagi-, technikai-, egészségügyi- és egyéb biztosítással kapcsolatos feladatok végrehajtását teszi szükségessé. A mélyreható ismereteken és szilárd jártasságokon kívül ez a szakma még élethivatást is igényel.

Amikor a tiszt szívvel, lélekkel dolgozik, a munka szóragoztatja őt, függetlenül az előforduló nehézségektől, amikor az egyes feladatok optimális és leghatékonyabb megoldásának keresése eredményesen végződik, akkor a munka szárnyakat ad és felemelővé válik, magabiztosságot és állhatatosságot eredményez a kitűzött feladatok elérésében. A szakmáját szerető, tökéletesen ismerő tiszt minden bizonnyal megtalálja a nehézségek leküzdésének útjait, módjait.

A kiképzés és a nevelés folyamán a hallgatókba be kell oltani a választott szakmai iránti szeretetet, ki kell azokban alakítani a kapott feladatért való felelősségérzetet és annak felismerését, hogy a hadtáptiszt megfeszített munkájával biztosítja a siker elérését a harcban. A hadtáptiszt munkáját – ha az beleadja ebbe minden erejét, ismeretét és tapasztaltát – érdeme szerint értékelik a katonák, tisztetek, zászlósok és tisztek. Az ilyen értékelést nagyon meg kell becsülni.

A hadtáptiszti káderek kiképzésének minősége jelentős mértékben függ a kiképző-anyagi bázis meglététől és állapotától. Az elmúlt évek során a katonai tanintézeteknél sokat tettek annak fejlesztésének és korszerűsítésének érdekében. Így pl. a Hadtápt és Szállítási Katonai Akadémián létrehoztak korszerű híradó-technikai, automatizált vezetési eszközökkel felszerelt kiképző hadtápvezetési pontokat. Nagyon sok munkát fektettek bele azok berendezésébe G. Karnacsev, N. Guszev, V. Harlanov és más előadók. Sokat tesznek ebben a vonatkozásban a Katonai Orvosi Akadémián is.

Valamennyi hadtápt katonai tanintézetnél széleskörűen meghonosítják az információközlő és az ismeretek ellenőrzésére szolgáló technikai eszközöket, az

oktatófilmeket és a televíziót. Emellett kiképző központokat hoznak létre a szakharcászati kiképzéssel kapcsolatos kérdések feldolgozására.

Az ételkészítés és a kenyérsütés technológiájának elsajátításához a hadtáptisztai iskolákon korszerűen felszerelt oktató konyhák és sütődék állnak rendelkezésre. A telephelyeket feltöltötték a hadtáptechnika új mintapéldányaival. Lényegesen felújították a kiképzést szolgáló laboratóriumok felszerelését. A szakosított tantermekben és osztályokban elektrifikált falitáblákat és maketteket szereltek fel. Nagy munka folyik a hadtudomány korszerű fejlődése színvonalának megfelelő tankönyvek és segédletek kiadásának érdekében.

A növendékek kiképzésében nagy jelentőséggel bír azoknak gyakorlati munkába való bevonása a hadtápbjektumokon: a konyha-étkezdékben, a telephelyeken, a raktárakban, a tárolókban. Ezek mint kiképző objektumok vannak berendezve a tisztai iskolákon.

Meg kell azonban jegyezni, hogy a hadtáp katonai tanintézetek tábori bázisa még nem felel meg a támasztott követelményeknek. A Volszki Hadtápkatonai Főiskolán, a Moszkvai Közúti és Műszaki Parancsnoki Főiskolán meglévő gyakorló- és lőterek nem biztosítják az egyes szolgálati ágak tevékenységi módjai végrehajtásának gyakorlását. Nem kellő hatékonysággal használják ki a kiképzés technikai eszközeit. A csapatok hadtápbiztosítása tervezésével kapcsolatos feladatok megoldására ritkán veszik igénybe a számítógép-technikát.

A tisztai káderek kiképzése további korszerűsítésének érdekében a katonai tanintézeteknek sokat kell tenni a kiképzési folyamatban előforduló hiányosságok kiküszöbölésére.

Az idő követelményeinek megfelelően a tisztai káderek kiképzésekor szükség van a katonai főiskolák és a katonai akadémiák kiképzési programjainak még szorosabb összehangolására, hogy a hallgatók és a növendékek oktatásában biztosított legyen a folyamatosság.

Ennek a gyakorlatban való realizálására meg kell határozni azon elméleti ismeretek és gyakorlati jártasságok körét, amelyekkel a hadtáp katonai főiskolák és a katonai akadémiák végzőseinek rendelkezni kell, az előbbieket rendeltetésének figyelembevételével. Következésképpen a katonai akadémián folyó oktatást a katonai kiképzési rendszer második szakaszának kell tekinteni. Annak kiképzési programjai biztosítják a tisztek által a tisztai iskolán megszerzett elméleti ismeretek és gyakorlati jártasságok folyamatos növelését, illetve fokozását. Az akadémiák kiképzési programjaiban fontos helyet kell, hogy kapjon a hallgatók hadtáp-, hadigazdasági és szakkiképzése.

Azok oktatásának folyamán közvetlen kell vizsgálni a hadtudomány és a haditechnika fejlődésének aktuális problémáit, a csapatok hadtápbiztosításának módjait korszerű harcban és hadműveletben, keresni kell az oktatás újabb, hatékonyabb módjait. Ezen lényegbevágó kérdéseknek megoldása elképzelhetetlen anélkül, hogy sokoldalú tudományos kutatásokat nem folytattánk a hadtáptisztai káderek kiképzése minősége továbbjavítása útjainak keresésével kapcsolatosan.

Ebben a vonatkozásban megszabott és foganatosított intézkedések lehetővé teszik azt remélni, hogy az SZKP KB-nak és a Szovjetunió Minisztertanácsának „A főiskola további fejlesztése és a szakemberek képzése minőségének növelése” c. határozatának követelményei megvalósulnak a gyakorlatban.